

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Практична стилістика

обов'язкова

Освітньо-професійна програма: *Видавнича справа та медіаредагування*

Спеціальність: *061. Журналістика*

Галузь знань: *06 Журналістика*

Рівень вищої освіти: *перший (бакалаврський)*

Філологічний факультет

Мова навчання: *українська*

Розробники: Даскалюк Оксана Любомирівна - доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії та культури української мови.

Профайл викладача (-ів)

<http://philology.chnu.edu.ua/?personnal=%d0%b4%d0%b0%d1%81%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%8e%d0%ba-%d0%be%d0%ba%d1%81%d0%b0%d0%bd%d0%b0-%d0%bb%d1%8e%d0%b1%d0%be%d0%bc%d0%b8%d1%80%d1%96%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-784>

Контактний тел. 0956444599

E-mail: o.daskaliuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2469>

Консультації онлайн: вівторок 15.00-16.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс “Практична стилістика” є продовженням курсів “Українська мова (за професійним спрямуванням)” та “Професійна українська мова”, покликаний поглибити знання студентів у сфері стилістики української мови, навчити застосовувати різні стилістичні прийоми як при написанні текстів, так і під час їхньої правки, вміти скоротити написане за вимогами інформаційного стилю, який стає чимраз більше затребуваним серед працівників ЗМІ та авторів публіцистичного мовлення. Цей курс є доповненням до курсу “Літературне редагування”, надасть до нього ґрунтовну методологічну базу.

2. Мета навчальної дисципліни: навчити студентів аналізувати текст зі стилістичного боку, виправляти стилістичні помилки, вміти будувати тексти в різних стилях та жанрах, застосовувати різноманітні стилістичні прийоми для надання тексту потрібного стилістичного відтінку.

3. Пререквізити. Водночас з курсом “Практичної стилістики” студенти вивчають особливості написання текстів різних жанрів публіцистичного стилю на вузькоспеціалізованих курсах. “Українська мова (за професійним спрямуванням)”, “Професійна українська мова”.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей:**

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

ФК 11. Здатність комплексно використовувати ресурси української мови для реалізації фахових знань.

ФК 14. Здатність створювати й редагувати різні види видань.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати державну мову в професійній діяльності.

ПРН 13. Здійснювати редакційну підготовку та редагування друкованого, теле- й радіопродукту в ЗМК.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

– **знати:**

- як виконувати стилістичний аналіз;
- як виявляти та виправляти стилістичні огріхи;
- як компонувати тексти у різних стилях і жанрах;
- як надавати різні стилістичні відтінки готовим текстам;
- як оцінювати текст з погляду його лексичного, граматичного, фонетичного, графічного наповнення та відповідності меті комунікації.

– **вміти:**

- виконувати стилістичний аналіз;
- будувати тексти у різних стилях і жанрах;
- надавати тексту стилістичних відтінків, необхідних для досягнення комунікаційної мети;
- здійснювати стилістичну трансформацію.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни _____												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	3	90	3	14	16			56	4	залік
Заочна												

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Стилїстика сучасної української мови: загальні питання												
Тема 1. Практична стилїстика: об'єкт та предмет	8	2	2			4							
Тема 2. Стилї як основне поняття стилїстики. Стилї сучасної української мови	8		2			6							
Тема 3. Диференціяція української лексики та її стилїстичні можливості	10	2	2			6							
Тема 4-5. Стилїстика як наука декодування. Стилїстичний аналіз. Інформаційний стилї	16	2	2		4	8							
Разом за ЗМ1	42	7	7		4	24							
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Стилїстичні засоби побудови текстів художнього стилї. Техніка написання текстів												
Тема 1. Стилїстика художнього твору	12	2	2			8							
Тема 2. Основні правила для	14	2	2			10							

написання текстів													
Разом за ЗМ 2	26	4	4			18							
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 3. Особливості побудови текстів публіцистичного та наукового стилю												
Тема 1. Особливість написання наукового тексту	7	2	1			4							
Тема 2. Публіцистичний стиль: специфіка його текстів	7	1	2			4							
Тема 3. Стилiстичнi вимоги до написання заголовку, лiдiв.	8	1	1			6							
Разом за ЗМ 3	22	4	4			14							
Усього годин	90	15	15		4	56							

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Практична стилістика: об'єкт та предмет: опрацювати запропоновану додаткову літературу з теми. Бути готовим дати пояснення: у чому полягає відмінність між літературною, мовною та стилістичною правкою тексту
2	Стиль як основне поняття стилістики. Стилi сучасної української мов: підібрати приклади текстів з “не дуже популярних” мовних стилів (епістолярний, конфесійний). Проаналізувати їх і з'ясувати, які формальні та мовні риси цих стилів зустрічаємо в текстах інших стилів
3	Диференціація української лексики та її стилістичні можливості: з творів сучасних українських авторів підібрати контексти з різними лексичними наповненнями (сленги, суржик, діалекти тощо), проаналізувати їх стилістичну та змістову роль. Чи створюють лексичні засоби певний почерк автора, за яким його можна впізнати?
4	Стилiстика як наука декодування. Стилiстичний аналіз. У вибраних текстах (художніх чи публіцистичних) навчитися визначати стилістичні прийоми та мовні засоби їх реалізації, як воно відбивається на досягненні комунікативної мети.
5	Стилiстика художнього твору. Опрацювати літературу з рекомендаціями щодо написання художніх текстів різних жанрів. Бути готовим написати або переробити текст за вказаними жанром та тематикою.
6	Інформаційний стиль. Основні диференційні ознаки. Інформаційний стиль як база для правки різностильових текстів.
7	Особливість написання наукового тексту. Проаналізувати власну наукову працю з погляду дотримання основних стилістичних вимог щодо наукового стилю. Опрацювати різні жанрові тексти зі свого фаху з метою стилістичної перевірки.
8	Публіцистичний стиль: специфіка його текстів. Підібрати тексти, у яких розкрито ту саму інформацію, але в різних представленнях.

9	Стилістичні вимоги до написання заголовку, лідів. З'ясувати особливості написання текстів-речень. Вивчити рекомендації щодо написання рекламних текстів. Скласти приклади слоганів та текстів-речень. Підібрати рекламні тексти та прокласифікувати їх за категоріями: вдалий / середній / невдалий з погляду мовної реалізації мети; наявність / відсутність мовних помилок; характеристика мовних прийомів.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю, методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія тощо). МН2 – практичні заняття. МН6 – наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали тощо). МН7 – робота з книгою, з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою. МН9 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни. МО2 – тести, опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

Методи оцінювання

МО4 – звіти, реферати, статті.

МО6 – презентації результатів виконання завдань.

МО8 – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

100 – 90 балів (А – “відмінно”) ставиться, якщо студент повністю засвоїв теоретичний матеріал з курсу, логічно і послідовно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить приклади і коментує їх, порівнює з фактами інших дисциплін як фахового, так і загальнонаукового спрямування. Обов'язковою вимогою є опрацювання додаткової літератури, використання отриманих самостійно знань під час висвітлення питань. Студент робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. Пише творчі завдання, не допускаючи помилок.

89 – 70 балів (В, С – “добре”) студент отримує за умови, якщо засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його. Наводить приклади, але є незначні складнощі з усвідомленням системних зв'язків, коментуванням мовних явищ чи логічних зв'язків між подіями. Студент не завжди дотримується логіки викладу, хоча вільно орієнтується у мовному матеріалі, помічає помилки, але не завжди може їх виправити. Допускає незначні похибки у своїх текстах.

69 – 50 балів (D, E – “задовільно”) отримує студент, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно й послідовно, не наводить прикладів або плутає їх. Проте може коментувати опорні поняття курсу. Пише тексти на задані теми, але допускає там значну кількість помилок.

49 – 1 бал (FХ, F – “незадовільно”) ставиться у разі, якщо відповіді студента свідчать про епізодичні знання з курсу, які не дають цілісного уявлення про ключові питання курсу. Студент не може написати цілісний текст на задану тематику, відчуває труднощі з письмовим викладом думки.

**Розподіл балів, які отримують студенти
(залік)**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота) Змістовий модуль № 2									Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль №3					
T 1	T 2	T 3	T4- 5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
2	2	8	8	10	10	7	7	6		

6. Рекомендована література -основна

Базова

Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови: навч. посіб. Львів : Світ, 2003. 432 с.

Ільяхов М., Саричева Л. Пиши, скорочуй. Як створити дієвий текст / пер. і адапт. О. Кобелецька. Київ : Форс Україна, 2019. 440 с.

Капелюшний А.О. Практична стилістика української мови: навч. посіб. А. О. Капелюшний / вид. 2-е, перероб. - Львів : ПАІС, 2007. 400 с.

Каплунов Д. Нейрокопірайтинг / пер. з рос. Р. Трифонов. Харків : Вид-во “Ранок” : Фабула, 2018. 352 с.

Караванський С. До зір крізь терня, або Хочу бути редактором. Львів : БаК, 2008. 120 с.

Караванський С. Секрети української мови / вид. 2-ге, розширене. Львів : Бак, 2009. 344 с.

Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / 4-те вид., доопрацьов., допов. Львів : БаК, 2012. 536 с.

Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української мови / 3-тє вид., допов., перероб. Київ : Вища школа, 1987. 352 с.

Мацько Л.І., Сидоренко О.М., Мацько О.М. Стилiстика української мови. Київ : Вища школа, 2003.

Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. Монографія. Київ : Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2016. 627 с.

Шульжук Н.В. Стилiстика сучасної української літературної мови : навчально-методичний посiбник для студентiв фiлологiчних спецiальностей ВНЗ. Рiвне – Острог : Видавництво Нацiонального унiверситету «Острозька академiя», 2012. 304 с.

Допоміжна

Арнольд И.В. Стилiстика сoвременного англiйского языка (стилiстика декодирования) : учеб. пособие для студ. пед. ин-тов по спец. “Иностран. яз.” / 3-е изд. Москва : Просвещение, 1990. 300 с.

Вендінг Ч. 250 фiшок, що їх має знати письменник / пер. з англ. У.Курганова. Харків : Вид-во “Ранок” : Фабула, 2019. 160 с.

Єрмоленко С.Я. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С.Я. Єрмоленко, С.П. Бибик, О.Г. Тодор ; за ред. С.Я. Єрмоленко. Київ. : Либідь, 2001. 224 с.

Зінссер В. Текс-пекс-шмекс. Магія переконливих текстiв. / пер. з англ. Д.Кожедуб. Київ : Наш формат, 2018. 288 с.

Кутуза Н.В. Рекламний та PR-дискурс: аспекти впливу : збiрник статей. Київ, 2015. 288 с.

Огієнко І. Український стилістичний словник : підручна книжка для вивчення української літературної мови / вид. 2-е. Вінніпег (Канада) : Накладом тов-ва “Волинь”, 1978. 508 с. (Ин-т дослідів Волині).

Огівлі Д. Про рекламу / пер. з англ. Д.Шостака. Харків : КК “Клуб Сімейного Дозвілля”, 2019. 288 с.

Пономарів О. Стилiстика сучасної української мови: підручник / 3-є вид., перероб. та доп. Тернопіль : Навч. книга — Богдан, 2000. 248 с.

6. Інформаційні ресурси

1. an example of a stylistic analysis [Електронний ресурс].
<http://www.lancaster.ac.uk/fass/projects/stylistics/sa1/example.htm>. - Назва з екрану.
2. <https://osvitanova.com.ua/posts/4414-20-movnostylistychnykh-porad-vid-oleksandra-ponomariva>. - Назва з екрану.
3. <https://learnlifelong.net/14-bezkoshtovnyh-onlajn-servisiv-dlya-rob/>